

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Naročnina na skupni naslov letno 24 Din; na posamezni naslov letno 30 Din. V inozemstvo: letno 65 Din. Z M. listom letno 100 Din.

IZHAJAJO VSAKO NEDELO.

Uredništvo v Dolnji Lendavi. Uprava v Murski Soboti, Križeva ul. 4. Štev. položnice 11806.

Cena oglasov: stran: cela 400 Din., pol 200 Din., četrt 100 Din.; mali oglasi do 20 reči 10 Din., više vsaka reč 1 Din.; med tekstom vsaka reč 2 D. Pri večkratni objavi popust.

Egyke. — Bela küga.

Illyés Gyula, vogrski pisateo je v „Magyar Hirlapi“ etak popisao življenje na madjarskoj vesnici: „Hodo sam skoz vesnic, v šterih je skoro polovica hiš mela zabita okna. Prišeo sem v vesnice, v šterih po nedelaj niti ednoga deteta nesam vido na cesti ali dvorišči. Pred vratami so sedeli betežniki, izsüšene ženske i mučeči starci. Ednoga z med moškov sam pita, keliko je star. Odgovoro mi je: devettreseti. Župne matice so mi vno-gokaj razkrile. V nekoj vesi sem v maticaj najšo, da vmerje dvajset ljudi v istom časi, v šterom se štirje rodijo. Indri je bilo štirinajset mrtvecov i samo šest krstov. V tretjoj vesnici je bilo devet smrti i samo edno rojstvo. Tak žive, tak prepada samo kakših 50—100 km. od nas celo ozemle ono stran Donave. Mi pa tu v glavnem mestu od toga nikaj ne vemo. Priznati pa moramo, de nemam veliko vüpanja, da bi moje reči čüli tam, gde bi je mogli.“

Več mrtvih. kak rojenih. — Ka pomeni to? Smrt naroda. Vogri so imenüvali hüdobijo, ki preprečava povnoženje naroda: Egyke. Ta reč je skrajšanje etoga stavka: egy gyermek rendszer, ka po našem pomeni: samo edno dete. Slovenci imenüjemo to hüdobijo za belo kügo. Oboje edno pomeni i obstoji v tom, ka stariša spunjavleta svoje zakonske dužnosti, dece meti pa neščeta. Z drugov rečjov to teliko pomeni, ka iščeta nasladnost za sebe, neščeta pa dati Bogi tisto, zakoj jiva v zakon pozvao: nemrtelne duše vu svojoj deci. Bogi duše kradneta. Bože duše vmarjata. Pred Bogom je eden greh: že živoga človeka vmoriti ali pa ne dovoliti, ka bi oživo tisti, koga bi Bog rad vido v svojoj družbi. Pa v gotovom pomeni je te drugi greh ešče vekši od prvoga. Vmorjeni človek se lejko zveliča i Bogi da na večne čase hvalo i diko. Človek, komi se pa po nasladnosti starišov zabrani prihod na svet, za večne čase oropa Boga tiste dike, štero bi njemi po njegovoj voli i njegovih odločbaj mo-

geo dati. Isto vala i za družino i državo.

Človeče telo je stvorjeno, da dá Bogi ali dar čistosti, ali dar dece v zakoni. „Rastita, povnožita se i napunita zemlo“ je Bog zapovedao prvomi zakonskomi pari, gda jiva je v zakon blagoslovo. Čisto telo pa spravi Bogi posebno veselje „O kak lepi je čisti rod“ se njemi čüdüje te Najlepši. Telo mam, da z njegovov čistostjov Boga razveseljavamo, gda nemo v zakoni i da v zakoni njemi rodimo deco, i te v angele odgojimo, da napunijo tista prazna mesta, gde so negda pred grehom prebivali zdaj grešni angelje, ali vrazje. Za nasladnost telo neje stvorjeno. Nasladnost, mesenost najbole razdraži i razžali našega Stvoritelja, Rešitelja, Posvetitelja, ar je on neskončno čisti düh.

Telo naše je njegovo. „Neste küpleni z minlivim zlatom i srebrom, nego z dragocenov krvjov Nevtepenoga Agnjeca,“ nam svedoči sv. Düh. Pa nam še zagrozi, „da nas bo Bog pogübo, če njegovo cerkev oskrunimo.“

Proti narodi i državi.

Že smo večkrat letos povdarili v Novinaj, da proti narodi i proti državi dela tisti, ki seja med lüdstvom nezadovolstvo z rečmi i z djanjom pa naj ešče tak kriči, da je on „narodnjak“ pa „državotvoren“! Nezadovolnost pa povzročä med lüdstvom mnogo ljudi na različne načine: na priliko, če nikajvreden človek, šteroga hüdobije vsi pöznaajo, sebe razkriči za „državnoga“, druge pa za „protidržavne“ — pa njemi to oblast verje i na razne načine pripözna. Gotovo ga oblast dobro ne pozna i verje slabim lüdem, ki ga priporočäjo, pa je zato sama ne kriva — ali lüdski čüt za pravico pa istino je s tem glöboko užaljeni! Götovo po pravici... Zäto prosimo vsigdar državno oblast, naj dobro pazi, da lüdstvo ne dobi priliko,

Ta cerkev je pa naše telo.“

Bog, ka stvori, tüdi gordrži. To vidimo pri nemoj stvari, pri rastlini i vsakom drugom nerazumom stvorenji. Zato nas pa kara boži Zveličiteo, naj ne dvojimo, nego se vüpano, ar nas ne more ostaviti tisti, ki skrbi za vrbce i lelije, nas ki mammo nemrtelne duše, ki smo deca njegova i nosimo podobo njegovo v svojoj duši.

Bela küga se tüdi v Slov. Krajinu širi, predvsem totu med protestanti, kak na Vogrskom že od negda, ali mlati se že tüdi vu vrata katoličanskih zakonov. Teh par vrstic smo napisali, da se zakonski ne dajo zape-lati od krivih apoštolov i njegovih zamazanih spisov, nego z vüpanjom v božo previdnost odgojijo dobromi Bogi teliko dece, keliko njim je on določo. Vekšega dara ne je mogoče Bogi dati, kak je dobro dete. Celi svet je ne teliko vreden. Če so pa razmere takše, da stariša ne moreta odgajati dece, te morata pokloniti mesto dece čistost svojega tela Bogi v dar, ki njemi je prijeten. Nasladnost bele küge vmori düšo, zreči rod, slabi družbo, i v prepast vodi narod i državo. Naj se prežene od slovenskih hiš.

biti nezadovolno zavólo takših slučajov. Zadovolstvo naroda je najbouši čüvár države, pözebno na meji!

Pa v Slovenskoj krajinu živé mnogo čestnikov, tak vučitelov i drugih.

Naša domača reč „čestnik“ za „uradnika“ to pove, da takši človek, ki je v službi naroda i države, nosi s tem „čest“ ali čast. Zaistino je čast, pomagati narodi k srečnomi življenji. Narod pa časti i spoštüje samo takšega čestnika, šteri zaistino svojo službo čästno opravla, kak najbole; šteri gleda na čast i hasek naroda i šteri narod — ne samo ništerne lažnive „narodnjake“! — časti!

Naše lüdstvo v Slovenskoj krajinu je jako vzlübilu i časti vso vuči-

telstvo i druge častnike, šteri so za-
istino na svojem mestu. Nemre pa
častiti slabih. Mi pa želemo ešče več:
oblast bi morala preprečiti to, da bi
se ništerni slabi uradniki *norčarili* iz
našega narečja, iz naših starinskih ná-
vad, iz verskoga čütenja i mišljenja
lúdstva; da ne bi neizobražena gós-
poda té vrste gučala: „Vi Prekmurci
ste vsi neumni, ne ste imeli nigdar
čednoga, pametnoga človeka med se-
bov, ki bi kaj pomeno, kaj napisao
itd.“ Takši lúdje so vredni najhüjše
obsodbe ne samo od nas, liki od vseh
dobrih Slovencev! Ka so v zgodovini
napravili lúdje iz Slovenske krajine
(pisatelje, znanstveniki, vzgojitelje itd.),
to je last vsega slovenskoga naroda,
záto zaničüje vse Slovence, što nas i
naše düševne delavce zaničüje! Takši
človek med nami nema mesta, ar je
ne Slovenec i ne Jugoslovan — mo-
goče je to po svojoj domišliji, v istini
je *sovražnik* našega naroda! Proti na-
rodu je i protidržaven!

Mi želêmo i zahtevamo, naj vse
uradništvo v Slovenskoj krajini *spoz-
nava i spoštüje* zgodovino pa vse do-
bre posebnosti i vse kulturno (düšev-
no) delo naše krajine; naj širi med
nami samo *čisto slovensko kulturo*, da
se spóznamo i vzlübimo vsi! Prepo-
vemo pa si, da bi „vzgojitelji“ naše
mladine i drügi častniki nas zaniča-
vali, zanemarjali svoje pravo pozvanje,
širili med nami *laž, plitvost, pokvar-
jenost* vse vrste: od kričéče „narod-
nosti“ i ovadüštva, do plitvoga živ-
ljenja brez poznavanja Slovenskoga je-
zika, zgodovine, književnosti, narodne
düše itd.

Dobroga i poštenoga človeka že-
lemo, šteri je pun dobrote, treznoga
mišljenja, spoštüvanja do bližnjega i
poznanja svojega naroda!

Odklanjamo pa agitatore, plitve
kričače, *škodlivce naroda!* Vsaki naj
bo na svojem mestu *ves i celi* v službi

naroda i države — *s poštenim delom*,
šteroga terja njegovo pozvanje!

To žele zavedno izobraženstvo
Slovenske krajine i njeno lúdstvo! To
želejo vsi pošteni uradniki, ki so pri-
šli med nas z ódked koli! To zah-
teva čast i pravica vsega slovenskoga
naroda!

Naša knižnica.

Že lani so Novine pisale od na-
ših starih knjig, od knižnice Slovenske
krajine pa razstave tiska Slov. krajine
v Soboti. — Velkoga, kulturnoga po-
mena je za nas, da zberêmo i obču-
vamo domači knižni kinč. Potrebno je
tüdi, da se z zbiranjem knjig seznanj
širša javnost i tak stvar dosegne prle
svoj namen.

O pomenu toga dela nišče ne dvoji.
Za to se je že zavzemalo več velikih kniž-
nic i muzejov, za naše knjige, tak na pri-
liko: muzej v Budapešti, v Somboteli,
Zgodovinsko društvo v Maribori, Drža-
vna knižnica v Ljubljani i celó v Pragi
májo lepo zbirko prekmurskih knjig
itd. Posebne važnosti je za našo kra-
jino, da má svoje bogastvo tüdi doma
zbrano, da se z njim lahko spoznajo
ravno oni, ki so prvi dužni to včiniti
i ki so zrasli na zemli, gde so naši
pisatelje delali. Lepo število prekmur-
skih knjig je bilo tiskanih doségamao,
a nindri so ne zbrane v celoti. Mnoge
se ešče najdejo pri lüdeh, liki z vsa-
kim dnevom nam idejo v zgübo. Knige,
ki je dnes lúdje majo, za nekaj deset
let ščista prejdejo. O tom se osvedó-
čimo, če pozvedávlemo za knjigami;
večkrat čüjemo odgovor od lüdi: gda
so ešče dedek živeli pa mamca, so
bilé takše knjige pri nas, zdaj so se
pa vse nekam zateple. Skrajni čas je
za to delo.

Preminóče leto se je že v te na-
men delalo. Uspeh dela se je poka-
zao. Hvalevredno je, da lúdje rade

vole darüjejo knjige, štere ne rabijo.
Ustanovila se je knižnica, gde bi naj
bile té knjige. Ta knižnica pa bi naj
mela tri oddelke. Tü bi naj bile zbra-
ne: 1. knjige i rokopisi v prekmurskom
narečji. 2. knjige i listi, ki so kaj pi-
sali od Slovenske krajine. 3. knjige, ki
so je napisali naši pisateli v šterom-
koli jeziki.

Razumevanje pri tom deli smo
skoro povsedi najšli. V zameno od
Študijske knižnice v Maribori smo do-
bili več knjig, številk „Časopisa za
zgodovino in narodopisje“, v šterih se
je kaj pisalo od Slov. krajine. Ured-
ništva Novin, Marijinoga lista, Ogra-
čeka, kalendar Srca J. i Düševnoga
lista pa ev. kalendare nam zobstonj
pošilata svoje liste i kalendare. Knige
sta darüvala med drügimi tüdi Zver
Joško s Trnja, Zorkov oča iz Beltinec
i Zver Oršika z Bratonec. Dosta jih
je biló nabranih v črensovskoj fari.
Knig se je ščasoma telko nabralo, da
je bio omar premali. V stiski za bla-
nje nam je priskočilo na pomoč bel-
tinsko veleposestvo, novi omar pa je
zobstonj napravo Žerdin Kazimir iz
Žižkov. Vsem najlepša hvala! — Kni-
žnica je v „Našem domi“ v Črensov-
caj, v njoj je okoli 200 knjig. Najsta-
rejša prekm. knjiga, ki je v knižnici, je
iz l. 1790. — M. Küzmičov abecednik.

Dijakom je dana lepa prilika,
da si med počitnicami najdejo delo.
Lüdi, posebno pa izobražence, pro-
simo, da podpirajo to delo z daro-
vanjem i nabiranjem knjig ali s pe-
neznimi podporami. Dokeč se inači
ne vredi, prosimo, naj se vsa darila
izročajo i pošilajo uredništvi Novin.

BRIVCI POZOR!

V najem se da lokal za brivce in sta-
novanje zraven. Zglasite se na ured-
ništvi NOVIN v Črensovcih.

P. Sutter :

Šatan v Illfurti.

Istinska zgodba.

Zgled ob sedenja dveh dečkov od hüdobnoga
düha v našoj dobi.

Prestavo iz češčine Alojzij Nemeč.

Zgüblena nebésa — Peklénske muke*.

Miseo, ka je zgübo nebésa, i to
na veke, je napravila šatana nezrečno
nesrečnoga. Nikelkokrat je zakričao
po vüstaj nevolnih dečkov: „O, kak
krasno je to tam gori, kak krasno je
tam! Ah, či bi mi biló samo ednok
dáno gledati to slavo, kak srečen bi
bio!“

Drügoč je pali pravo: „O, kak
lepa so li nebésa! Toda nikdar več,
— ne bom jih vido nikdar več.“ Gda
ga je navzoči gospod Tresch pitao,

* Iz zapisnikov gospoda pleb. Brey-a.

zaka odkriva takše tožbe, je priznao:
„Prisiljen sam od onih trej, šteri so
močnejši od méne.“

Kda je bio Leopold prepelan v
sirotišnico Saint-Charles v Schiltig-
heimi, se je prve tri dni zcela lepo i
mirno obnašo. Ali na šrti den v ve-
čer se je hüdi düh znovič pojavo v
njegovom teli.

„Tü sam“, je zakričao naednok
„i sam pun besnosti“. Sestre so ga
pitale, što je.

„Knez tmice sam.“

„Gde pa prebivaš?“

„V pékli“.

„Ali ne bi šteo iti v nebésa?“
sta ga dale pitale sestri.

„Ka bi nej, ali za méne je ne
več nikšega vüpanja, ka bi ta prišo.“

„Što pa te je pregno iz nebés?“

„Mihal, te smrdlivi Mihal s svo-
jim mečom“.

„Ka vse bi radi napravo, ka bi

leško v nebésa prišo?“

„Jezero let bi z veseljom sedo
na iglaj i hodo po ostrih nožaj, če bi
mogeo zato v nebésa priti.“

„Zakoj si pa bio izgnan?“

„Šteo sam biti sám Najvišiši“.

„Ka ti je pa ime?“

„To naj te ne briga!“

Pridjao je šče, ka je knez v pé-
kli i zapovedavie vngogo legijonom v
zraki i či bi téj dühovje meli tela kak
je majo lúdje, bi s svojov vnožinov
zatemnili sunce.

Potrdjava nadale, ka je návuk
katoličanske Cerkvi od pekla pravi, ali
dodá: „Peklénski ogenj je ščista načiši,
nego si vi to mislite. Nemrete si od
njega napraviti prave sodbe; je vngogo
bole žgoč i pekoč, kak si mislite, i
dela strašne muke.“ Pri tom si je na-
vadno želó, ka bi bio od Boga ščista
vničeni. —

Naznanilo naročnikom od kalendara Srca Jezušovoga.

Kalendar Srca Jezušovoga smo dali v štamp. Bo vekši od lansko- koga i bo združen z misijonskim kalendarom z vnogimi slikami i z zanimivim čtenjom.

Cena kalendara je 10 Din. Brezplačno ga dobijo:

1. Vsi naročniki, ki majo Marijin List na sküpní naslov i so plačali za njega letos 12 Din. naročnine i si ga naročijo za drugo leto pa plačajo prvo polovico naročnine to je 6 Din. do dec. 8. letos, drugo pa k leti do marca 25.

2. Vsi naročniki prek mej države, ki so plačali naročnino celo za letos.

3. Vsi naročniki, ki so meli Mar. List na posamezni naslov i so plačali za njega 15 Din.

Za polovično ceno to je za 5 Din. dobijo kalendar Srca Jezušovoga:

1. Vsi naročniki Novin, ki so plačali letošnju naročnino i proti plačajo kalendar.

2. Vsi naročniki Marijinoga Lista, ki so plačali staro naročnino i novo bodo samo vsaki frtao leta naprejplačali, to je do 8. dec. Din 3 i tak naprej vsaki frtao leta.

Pripomba. V ceno 10 Din, ali 5 Din. je že tüdi poština vračunana v državi. Prek mej države pa se poština i zavijanje še posebi računata poleg 10 Din. ali 5 Din.

Vredništvo i uprava

M. Lista v Črensovcih.

Politični pregled.

Bolgarski krao Boris i romunski krao Karol

sta se obiskala i prijateljsko pozdravila. Te obisk pomeni potrditev mirü na Balkani.

Japonska.

Zveza, ki se sklepa med Amerikov i Rusijov, je preveč vznemirila Japonsko. Japonski vojni minister Araki je izjavo, da Japonska ostane v Mandžuriji, čeravno bi se Amerika i Rusija protivile tomi. Japonska je s svojim mečom dobila Mandžurijo i jo samo te povrne Kitajskoj, če jo premagajo na bojišči. Japonska vlada je nužno pozvala svojega poslanika z Washingtona domo, da njej sporoči, ka je zvedo od zveze med Amerikov i Rusijov.

Na pitanje, kak gučijo v pékli, je začno z velikim navalom reči i s takšov nagloščov mleti nekšo zmešanco, štera je bila šče najbolje spodobna latinščini i italjanščini, a ž nje je bilo mogoče razmiti samo vnogokrat ponovlenu reč „victoria“. (Zmaga.) Po tom pa je povedo nemški: „To je jez- zik, šteroga tam gučimo.“

„Gde tam?“ ga je pitao gospod Tresch, „v pékli?“

„Ja, v pekli“, je odgovoro.

— Večer 28. marciuša 1868. je obsedeni opisavao trpljenje našega Gospoda Jezuš Kristuša. Kda je gučo od smrtne stiske v Getsemani na Olskoj gori, je naednok zakričao: „Verjem, da ti je vroče, strašno vroče i da krvavi pot potiš zavolo grehov lüdi.“ Priznao je tüdi, ka je bio pri križanji i je Židove hujskao, naj bi Kristuša mučili, i ka je šteo rane, štere je dobo. Potom ga je eden od

obiskovalcov pitao, kak je kaj v pékli.

„Ne ravno dobro,“ je odgovoro.

Ali kda je ov li na dale spita- vao, je postao čemeren i pravo: „Nika naj te to ne skrbi, delaj tak, da prideš ta, te boš že vido.“ Včasi je delo šatan tüdi propagando. Ednomi od obiskovalcov je oblübo sto frankov na den, či stopi v njegovo službo. Ja, celo Burnerovomi oči je ednok oblübo 1000 frankov, či njemi bo služo. Gospodi Treschi je ednok pravo: „Mam mnogo vreč zlatá i srebra, narédim, da je boš najšo.“ Gospod Tresch je odgovoro: „Dobro, zadovolen sam s tem, darüvao je bom cerkvi i siromakom.“ „Ne, ne,“ je kričo obsedeni „nesam tak mislo to.“ Ali se nam ne zdi, ka tü čüjemo zavrženoga angela, šteri je skušavao v puščavi našega Odrešenika: „Ovo vse to tebi dam, či predmé spadnovši, me molo bo- deš?“

bo nad nami i našimi sinovi“. Zioni- sti, to je židovski narodnjaki ali nacionalisti pa ščejo Palestino nazaj po- židoviti i med Arabce naseljavajo z pomočjov bogatih židovskih bank Ži- dove. Ti so prebrisani, vučenejši od Arabcov, napredüjejo v vsakom po- gledi. To pa Arabce jako boli, ka bi prišleki nje pregnali z tiste zemle, štero so stotine i stotine let napajali z svojim znojom. Tü je zrok sovra- štva med dvema narodoma.

Madjarska. Gömböš, madjarski min. predsednik i Kánya, zvüenejši minister, sta v Ankari podpisala pri- jatelsko pogodbo z Türčijov. Türki so jiva, kak zastopnika sorodnoga naroda, jako slovesno sprejelo.

Strašen glad v Rusiji, posledica brezverske boljševiške politike.

Boljševiki so v Rusiji kmetom vzeli zemlo i jo dali sküпно obdelavati za državo i delavce. V petih letaj so šteli vso zemlo odvzeti. Pa nese njim je posrečilo. Kmetje, ar zemla ne njihova, neso je tak obdelali kak či bi njihova bila. Nastao je strašen glad v najbo- gatejšoj Ukrajini, štera je prle bila žitnica cele Europe. So kraji, gde je vso prebivalstvo vmrlo od glada. V Starnopoli jih je vmrlo 50 jezero, v Krasnodori 40 jezero, isto v drugih krajaj. Na jezere bogatih kmetov be- rači z vrečom na ramaj, naj reši svoje domači smrti lakote. Pretresliva so pisma siromaških kmetov, ki pri- dejo prek granice. V ednom se piše, kak so lüdje pojeli vso seno i slamo, zdaj pa jejo pse. Neki kmet je celo bujo kodiškinjo, ki je pri njem bera- čila i jo pojo. Boljševiško gospodar- stvo je vničeno, sami priznavajo. Nji- hova štatistika kaže, da majo zdaj v Rusiji 20 milijonov konjov, 71 milijon- nov ovc, 30 milijonov govedi i 10 mi- lijonov svinj *menje, kak pred 17 leti*

Gizdavi i grozno nesrečni pek- lenski düh nema bole goreče žele, nego ka bi njemi vsi lüdje služili.

Dale.

Trije sosedje.

Daleč, ali blüzi, se že ne spo- minam, istina pa je, ka so živeli trije sosedje: Lahovič, Nemčič i Slovenko.

Kda so pri Lahovičaj služili krmi- no, so dediči zaklali domačo dojno kozo, lübezen i ponos pokojnoga oče. Mladi Lahoviči so se hvalili pred lüd- mij, da prej naj gledajo, takši so La- hoviči; najlepšo dojko kozo so zak- lali, samo da bi pokazali sveti, kak se izkaže lübezen do pokojnoga oče.

No, nekaj let sledi so pri Nem- čičih meli sprevod.

Tüdi Nemčičovi dečki so koražni, tüdi tej bi se radi skazali pred sve-

Slovenska Krajina.

Širitelski sestanek. Na Misijsko nedelo so bili pozvani naši širitelje v Soboto na sestanek, da dajo račun od svojega delovanja i plačajo naročnino letošnjo. Prišli so iz sledečih občin: Petanjci, Lipovci, Martinje, Satahovci, Mlajtinci, Borejci, Bakovci, Šalamenci, Šulinci, Lukačevci, Grad, Bogojina, Tropovci, Sodišinci, Tešanovci, Domajinci, Korovci, Ižekovci, Renkovci, Turnišče, Vidonci, Sv. Sebeštjan, Srdica, Vančaves, Strehovci, Sobota, Gederovci, Gančani, Črensovci, D. Bistrica, Bednja, Martjanci, G. Bistrica, M. Črnci. Cela Slovenska krajina je bila zastopana. Vsa hvala i globoko priznanje ide našim gorečim širitelom, ki so od dalne avstrijske i vogrskje meje priromali, da dajo račun od svojega teškoga dela. Ja, teško delo je biti širiteo dobrih listov. Tü plače nega, nego samo delo i trüd pa dosta špotov i protigučanja. A vrli širitelje vse to v žep vteknejo, ar znajo, ka je *božega kraljestva širjenje na zemli Kristušovo trpljenje*. — *v nebi pa njegova dika*. Prinesli so naročnine, keliko so li mogli nabrati, ovo pa prinesejo ali pošlejo v najkračjšem časi. Vrednik i izdajateo naših Novin so njim naznanili, ka v novom leti njim olejšajo poseo s tem, ka samo tistim pošlejo liste, ki na frtao leta naprejplačajo. Vsaki frtao leta se mora vse naprejplačati. Ki ne plača, ne dobi listov. Potem bo vsakoga naročnika ime na liste štampano, ka nede nikše zmotnjave. V veselom razpoloženji so sprejeli širitelje od izdajatelja naših krščanskih listov skromen obed, si kak dobra bratja med sebov razgovarjali i po odpevanji edne Marijine pesmi povrnoli k svo-

jim domovom, da z novim močmi širijo bože kraljestvo po krščanskih listaj.

Sv. Jürrij. „Ne vemo ne dneva, ne vöre . . .“ Istino teh reči se potrdila 20. okt. pri sv. Jüriji. Gomboc Janoš kmet, je v najlepšoj moškoy starosti, komaj 50 let star, brez vsakoga betega mogeo končati življenje. Zdrav je vstano, šo na delo pa naednok vküp spadno. Gda so domači prišli k njemi, je že mrtev bio. Srčna kap ga je zadela. Zapüšča do vico i 6 nepreskrblene decé. — Skoro isto vöre je v Fükšincih mro ravno tak nagle smrti Nemeč Mihal, kmet v starosti 68 let. Ni eden je ne bio bežežen i tak tüdi ne spovedani. Tolažbo nam dava, da sta oba verniva katoličana bila. Teva dva slučaja nam zadosta dokazüjeta, da bojmo vsigdar pripravleni, ar ne vemo ne dneva, ne vüre svoje smrti. Goreče pa molimo: „Nagle i nepredvidne smrti — reši nas o Gospod“.

Gde je „Orešje“? Čteli smo v nóvinaj, da je v lendavskom okraji nastánola nova občina z imenom „Orešje“. V to občino spadajo vesnice Čentiba, Dolina, Petišovci i Pince. Vési z imenom „Orešje“ teda nega, zakaj se zove nova občina s tem imenom?! (Čüjemo, da se zove nekaj hiž blüzi Lendave „Oréhovje“ i stoga so skóvali „Orešje“) — Ravno tak je nova občina „Poljana“, sestavljena iz Velke i Male Pólane pa Brezovice. Tüdi to nam je nerazumlivo! Zakaj so te ne vse občine dóbile nova, izmišljena imena? Vse drüge občine se imenüjejo z imeni v istini obstoječih vesnic! Nišče nema pravice, da bi davao novoga imena občinam, zato že-

lemo, da se to *popravi!!* Imena krajov so zgodovinska stvar, zato je nesmiselno takše delo i kaže velko nerazumevanje za jezik i zgodovino. Vüpamo se, da zmaga razumevanje i to kem prle!

Kuzma. Pojge iz Kuzme so priredili v nedelo 22. okt. vinsko trgatév s plesom. Sezna, stem se ne misli na vse pojbe, zato ka so tüdi pri nas takši, ki celo leto nedejo v krčmo; liki to so bili ekstrapojge. Tej ekstrapajge pravijo, da so to babe, ki samo doma sedijo pri materi. Mi pa odkrito povemo, da se tej dečki, ki ne hodijo po krčmaj, zavedajo, da je zdaj velka stiska, i se more vsaki dinar v hasek obrniti, ne pa za bále ta metati. Vsa čast i hvala ide oči i materi, šteriva mata takšega sina, ki ne hodi po krčmaj. A sram naj bo tistoga očo ino mater, šteriva dovolita svojemi sini, da se te nori dela i se zastrupla z alkoholom, gda je teliko siromaštva! Starišje! Što de davao odgovor za vašo deco če nej vi! O strašen odgovor te mogli davati. — Trezni dečki.

Ne se njim posrečilo. Občinsko vodstvo v Turnišči je ovadilo na sodnijo g. Litrop Štefana, kandidata za župana nove občine, ka je prej 105 Dinarov dužen občini na arendi, ki jo je pobrao od nekoga žandara, ne pa te arende izročó občini. Sila je bila tak velika, ka so celo orožniki hodili v Litropovo hišo zavolo teh penez. Gda je g. Litrop prišo na sodijo, je prineso potrdilo, ka je te peneze že pred 2 letoma plačao v občinsko blagajno. Gotovi lüdje so delali to zato, ka g. Litrop ne bi mogo kandidirati. A zgodilo, se je naopak. On je zmaga, njegovi nasprotniki pa prepadnoli.

„Novine“ v Pragi. V začetki maja je priredila „Jednota slovenskih žen“ v Pragi razstavo slovanskih lis-

tom, pa so za krmino zaklali najlepšo kobilo iz domače štale. Istina je, dobro je nosila i vozila ta kobila pokojnoga Nemčiča v sreči i nesreči, ali kaj je to za dečke, šteri bi se šteli skazati! Meli so dosta mesa, riže i krüja menje, ali za takše malenkosti se naj ne briga živ krst, naj gleda samo na to, da je bila krmina obilna i da Nemčiči nikaj ne zaostanejo za Láhoviči.

Sezna . . . zdaj bi stari Slovenko mogli priti ne red.

Bi mogli še . . . če ne bi bili tak stara korenina. Bela žena, smrt, jih lovi že nikelko let, ali ne more jih podreti.

Mladim Slovenkom pa to delo nikak ne diši. Nestrpni so. Tüdi oni bi radi slüžili krmino; že majo določen plen za te den, najlepšo dojno kravo,

Zakaj je ta dojna krava „najlepša“, ne vem. Kaj bi tajio, za takša

dugovanja me nemajo za strokovnjaka. Meni se dopadne, pa je . . . In bojim se, če zvejo stari Slovenko, da je ravno ta živalca določena za krmino, potem pokažejo ešče menje vole za pot na ov svet.

Pa naj bo tak ali inači, istina je, ka so Slovenkovi pred kratkim napravili velko „sküšnja“. Oče ne bilo doma. — Domenili so se, ka prej sprobajo, kak do klali očino lüblenko, dojno kravico, za trobino. Dva starejšiva sina sta se napravila za mesara. Te prvi si je izposodo ostro nabrüšeni nož, te menjši pa mesarsko sekiro. Kravico sta potegnola iz štale, jo postavila na primeren, tüdi sosedom viden prostor. Potem je te starejši zabodo proti srci kravice, te drüge pa je drapno med rogove.

Mlajši Slovenkovi so samo od daleč gledali kaj bo. Posebno po vdarci so čütili, kak se njim spreletava pod kožov mraz.

Pravim . . . stari je zabodno, mlajši je zamahno, ali kravica je stala, niti kaplice krvi ne dala od sebe.

„No čakaj mrcina!“ se je razčemerio te mlajši, pa je ešče ednok zamahno. Ostrina sekire je zadela sredino hrbtenice.

Kaj se je po tom vdarci zgodilo, je strašno i nepojmlivo. Mogočen curek krvi je začno škropiti iz rane nad srcem, iz rane med rogovi in tüdi iz rane na sredini hrbtenice. Vroči i strašen krvni curek je škropio na vse strani, po drevji, po listji, po jesenskoj trati, po obrazi i obleči grešnih i nedužnih. Trije strašni curki brlizgajo krv neprenehoma.

In kravica?

Stoji.

Je kak iz trdoga kamna.

Ne gene se.

Zažmirim i itak jo vidim; gleda proti vratom. Ne vem če ne čaka, kda se vrnejo oča, stari Slovenko. **Pika.**

tov s podobami. Zdaj se je ta lepa i velka razstava ponovila — na njoj so se pokazale tudi naše „Novine“! Ne čudujemo se, da se tujina z zanimanjem stavlja pri umetniški „glavi“ (napiši) našega lista, ar takše glave nema v našoj državi — po izjavi strokovnjakov — nieden list, pa tudi indri je ne najdete.

Nedela v Gor. Petrovci. Pri nas smo imeli preminoči teden od Oršinoga do Šimonovoga ponavljanje lanskoga misijona i spokorno pobožnost za 1900 letnico našega odkupljenja. Pomagali so nam domači gg. salezijanci. Pohodili so nas tudi dragi sosedje, med njimi nekelko rabskih Slovincov. Narod je pobožnost z radostjov gori vzeo i preveč lepo opravo.

Premeščeni so gg. profesor Bitenc Mirko iz Celja v Soboto, Žnidaršič podnačelnik na glavarstvu v D. Lendavi pa v Ljubljano. Na njegovo mesto je prišo g. dr. Otrin. V Marenberg je šo Capuder sodnik iz D. Lendave, gde je prevzeo vodstvo sodnije, na njegovo mesto je pa prišeo Kuntarič Anton.

Smrt zgleadne deklice. Pred polnočjov goda Kristuša Krala je zročila svojo od trpljenja ščiščeno dušo Zelko Albina, mladenka v Črensovcih, dobromi Bogi. Že v gingavoj mladosti je stopila v ograd sv. Franciška, v tretji red, šteri jo je čuvao vseh nevarnosti, ki pretijo mladomi srci. V tretjem redi je preživela 12 let, 15 let je bila stara, gda se je v njega sprejela. Zdaj na Ferenčovo se je zadnjič komaj—komaj privlekla v cerkev, lübezen do Boga je bila vekša v njej od moči betega. Vmorila jo jetika. G. Zelko Ivan, bogoslovec je sestro zgübo v njej. Naše iskreno sožalje njemi i celoj družini. Pokojnoj pa večni mir z obilnov plačov naj sprosi sv. Frančišek.

Nesreče. V družbi treh tihotačpov je streljen Mikac Ivan iz Ivanovec hš. 179 v Čakovskom srezu v Medjimurji, ar je ne stao na poziv graničara pri avstrijskoj meji. — Ta nesrečna švercarja nam teliko mladoga življenja pokonča v teli, koliko več pa v duši. Od švercarije podivjajo duše. — Nogo je zgübo kürjač Domjan pri mlatitvi hajdine v Polani pri Soboti. Pripelanijev sobočko bolnišnico. — Spadno je z voza vu vinjenosti posestnik Vrečič v Rankovcih tak nesrečno, da si je prebio lobanjo i zavolotoga vmro. Zapüšča dovico i osmero nepreskrblene dece. — Cipot, posestnik v Polani pri Soboti, je küpo na Hrvatskom bika i ga od Beltinec mao pelao proti domi, ar je marše med potjov opešalo. Kak se je zgodilo, kak ne, Cipota so konji pripelali domo v Polano a ne živoga, nego mrtvoga, bika pa ne bilo na kolaj. Sledkar so ga zgrabili. Ne ve se, jeli je bik bujo Cipota, ali pa roparje.

Meo je najmre vekšo šumo penez pri sebi. — Lorbeka z Dedonec je Avstrijski financ strelo, gda je z pajdašom šteo žganico spraviti z Jugoslavije v Avstrijo. — Očo sta vmorila na sam düšni den sina Štefan i Gusti na Hotizi z polemom, gda je prišlo med očom Kirecom i dvema sinoma do njevke. Stari je rad pio i tudi svajüvao.

Grad. Šestero držine z familijov, ki so od 14 do 38 let služili na veleposestvi, je dobilo odpoved. Držina čaka, kakšo odškodnino dobi od veleposestva za verno službo.

Naročnikom resen opomin. Ar je konec leta tü i mamoz grozno dugov v tiskarni, naročniki pa so ešče nej plačali, je resno opominamo, da če do od dnes dva tjedna ne plačajo naročnine, jo bomo potom sodnije sterjali. Za vse je penez: za cigare, cigarete, pilo, jelo, gizdo, gostüvanje, goslarje — samo za dober tisk, ki Kristušovo pravico širi, bi ga ne lübo! — Zadnji opomin je to. Nišče naj nas ne krivi, če de stroške meo. Delavci v tiskarni morajo svojo plačo dobiti.

Uprava Novin.

Letošnje Mohorske knige. Družba sv. Mohorja je izdala letos samo za 20 Din. sledeče krasne knige: 1. Kalendar za 1. 1934. 2. Večernice z povestjov „Izobčenci“, ki jo je napisao M. Malešič, pisateo našega „Krüha“. 3. Jetika, jako potrebna kniga z vnogimi slikami. Spisao jo primarij dr. Debevec Franc. 4. Naše morje, bogato ilustrirana kniga, štera kaže lepoto našega morja. 5. Življenje svetnikov od 18 maja dale. Popisan je tudi god Marije Pomočnice. 6. „Mutasti greh“, pripovest P. Dörflera od pastira, ki je vmoro na pragi cerkvice siroto i jo oropao, greha pa ne vü-pao pri spovedi odkriti. Grozna je njegova borba, ki se komaj na smrtnoj vüri dokonča. Te ovadi greh i kak ga ovadi, tak njemi počü srce i vmerje. — Najtoplej priporačamo lepe mohorske knige.

Zveza živinorejskih selekcijskih organizacij v Beltincih razpisuje službo za pomočnika za zveznega potovalnega nadziratelja (kontrolnega asistenta). Plača po dogovoru. Prednost imajo prosilci, ki so kmetski sinovi in doma v okolišu Zveze in ki so absolvirali kmetijsko šolo pri Sv. Juriju ob j. žel. Prošnje je predložiti do 1. decembra t. l. Nastop službe s 1. januarjem 1934. Natančneje zveste pri tajniku zveze.

Ne je istina. Iz Italije so se raznesli glasi, da je upraviteo goriške eršekije Sirotti od slovenskih dühovníkov zahtevao prisego, da v slovenskom jeziki več ne bodo včili vernikov. *Ponedeljski Slovenec* je dobo obvestilo, da je gornja trditev, štero so vnogi listi objavili, neistinita. Nekak je laž poslao iz Italije, da bi očrno Cerkev, pa je sebe očrno.

Nekak je zgübo na cintori v Beltincih 300 Din. na Vsesvece. Poštenu najдитеo naj izroči te peneze v Beltincih na farofi.

Ki si šče drva trebiti ali krčiti v Medjimurji, naj se zglesi pri Gospodarskoj zadrugi v Črensovcih. Ta svojim kotrigam da krčenje brezplačno, samo dajo pri oranji nekaj težakov. V leti se drva lejko domo spravijo, tam jih pa nišče ne vkradne.

Rogaševci. Novi občinski odbor je meo že sejo, na šteroj se je določilo, da občinski urad bo v Nuskovi, v hramaj g. Mekiša. Za tajnika so zvolili g. Markoč Jožefa, ki de meo mesečne plače 600 Din. g. župan ravnok toliko, občinski sluga mesečno 400 Din. blagájnik mesečno 200 Din. Sküпно na edno leto 20 jezero 400 Din.

Denok ednok se je napravila ograja na pošti v Rogaševcih. Zdaj clovek bar zna, da je prišeo na pošto. To je že davno potrebno bilo. Pa zdaj, ka je nova gospodična prišla na pošto, je to včasi naredila. Poštna direkcija pa je to radevole plačala. Tak de se lahko varvala uradna tajnost.

SUHE GOBE

kupuje po najboljši ceni
Sever & Komp., Ljubljana,
Gospodarska cesta 5. 10-6

Po državi.

Dajte nam jo! Vsakše vseučilišče má svojo veliko, bogato knjižnico. To je posebna zidina, v šteroj so zbrane knige, štere so potrebne tak visokošolcom kak tudi vučenjakom pri znanstvenom deli. Naše slovensko vseučilišče v Ljubljani ešče nama té prepotrebne knjižnice. Knig mámo ogromno, samo da so sklenjene v kletaj edne ljubljanske gimnazije, gde je nameščena državna študijska knjižnica, štera je desetkrat premála! Tak nam prjédejo knige, dijaštvo i drugi pa nemajo mesta za delo. Že leta 1930. je bilo od vlade dovoljenih 7 milijonov Din za zidanje vseučiliške knjižice v Ljubljani. To bi se naj izplačalo v 10 letaj. Dve leti so že postavili v drž. proračun po 1 desetino toga, ar so pa ne začnoli zidati, so to vsoto brisali. Letos bo nar. skupščina pá razpravla od toga zidanja. Zdaj so gótovi načrti za lepo i dobro knjižnico, štere je napravo naš umetnik prof. Plečnik. Določeno je že mesto blüzi vseučilišča — trbe samo začnoti! Država naj dá svoje, bogati posamezniki pa tudi svoje, da dobimo to prepotrebno delo! Slovensko vseučilišče mora biti naša stalna skrb!

Kratki glasi. V državi mamó 50 jezero krčem i polmilijona nameščencov v njih. — Na 6 milijon i 500 jezero dinarov plačila je bila kaštigana tovarna za špiritus „Šetačka d. d.“ v Beogradi, ar je tihotaplala (švercala) špiritus v našo državo. — V Apačaj je hüdobna roka zanetila v dvema mestoma ogenj. — Naše küre pošilajo nazaj drüge države, ar se je razširila kolera med njimi. Kmetijsko ministerstvo je določilo, da se küri morajo cepiti prle, kak se prek meje pošlejo. — Griža se širi v našoj banovini i že vmirajo tudi od nje. — Nadbiskup Zagrebački, Dr. Bauer Anton so izdali pravila za društvo, štero bo skrbelo za siromake. — V Zagreb je pribežalo 265 židovov iz Nemčije. Varaš skrbi za pregnancy i njim spravlja službe. — Na otoki Hvari je viher vničo tri vesnice. — Divjak Jožefa, viničara je zašifala žena Kristina, v Svečini i odskočila z Kajzer Miklošom v Austrijo, s kem je držala. Austrijske oblasti so prekdale morilko, ki je v povitice zmešala šest žlic mišnice pa je dala moževi pojesti. V Maribori bo sodba. V Zagrebi so slovesno obhajali 1900 letnica odrešenja, 70 jezero lüdi je bilo navzočih.

Sodba morilcov. Letos po vüzmi je vmoro Mali Anton na prošnjo brata, Mali Andreja, njegovo pobožno ženo Amalijo. Z nečistnicov Golmajer Micikov bi se rad oženo, zato je na njeno pogovarjanje najeo brata, ki jó je z nožom 19-krat vküpzrezao. Moži se očita več vmorov. Nateliko hüdoben je bio, da je britko jokao pri pokopi žene i se je celo spovedavao i pre-

čisto pri toj priliki, naj zbriše sled za sebov A Bog je hüdobijo na svetlo spravo, štera se je v Novom mestu obsodila. Mož Mali Andrej je na smrt obsojen, brat Mali Anton je dobo 20 let vože, Golmajer Marija pa 8 let. Obsojeni morajo vse stroške plačati i odškodnino starišom vmorjene žene.

Dühovnik, starosta Sokola. Hrvatske „Narodne Novine“ so prinesle vest, da je g. Horvat Jožef, župnik v Prišlini, rodóm iz Črensovec, ednoglasno zvoljen za starosta ali voditela Sokolskoga društva v svojoj fari. — Na to vest so njegov nadškof przv. g. Dr. Bauer Anton ga pitali, če je to istina. G. Horvat je odgovoro, da je dvakrat prečteo v cerkvi glasno i jasno okrožnico škofov, štera guči od mišljenja kat. Cerkvi do Sokolstva i je zato stopo k Sokoli, ar se je trdilo, ka se društvo več nede držalo od Cerkve prepovedanih Tyršovih navukovi ka de popolnoma katoličansko-versko društvo, štero de skrbelo za odgoj mladine v kat. dühi. Vse pa, ka mil. g. nadškof zravnaajo, včini. — Mi bi iz srca želeli, da bi tak bilo, kak je mislo ka je, g. Horvat Jožef, župnik, bivši starosta Sokola.

Okoli po sveti.

Kratki glasi.

Vmrli so Várlaki Šandor, pleb. vu Northamptoni v Sev. Ameriki, gde so bili v penziji. Pokojni so prvi meli na skrbi naše Slovence v South Bethlesemi. — Vlak, ki vozi iz Cherbourga v Pariz, je spadno v 10 metersko globočino; 21 potnikov je mrtvih, 34 je pa ranjenih. — Dišeči prašek sta delala Leonce Bert i Pavel Dorier, Francoza. Pri vküppostavljanji praška pa sta napravila nekaj naopak. Pa s te male falinge je strašna nesreča prišla na svet. Prašek napravljeni naopak da takši plin (gaz), ka človeka, kakkoli bi se brano, v par minutaj vmori. — Pri kmetijskoj razstavi v Angliji majo županje to častno službo, ka sami podojijo krave razstavlene, naj se osvedočijo, keliko mleka ma štera. — Australski letalec Charles Ulm je iz Anglije v Australijo preleto v 6 dnevaj, 17 vüraj i 56 minutaj. On je zdaj najhitrejši letalec na sveti. — Od Visla do Dnjestra nameravajo Polaki i Romuni skopati prekop, ki bi vezao Čarno i Baltiško morje. — Povoden na Kitajskom je vmorila 50 jezero lüdi. — V Indiji je 3 milijone 700 jezero katoličancov. Pred 50 leti jih je bilo samo stojezero. — V Ameriki je 800 jezero možkov i dečkov organiziranih v društvi „Kolumbovi vitezi“, štero vodi „Katoličanstvo v djanji“. — V Rim je priromalo sto romarov iz nesrečne Meksike. Sv. Oča so njim držali genlivi govor. — V Portugaliji je osnovana visoka šola za katoličanske novinare. Tú sprevidijo

katoličami, da dnesden nega drügoga orožja proti pokvarjenosti, kak v pravom katoličanskóm dühi vrejüvan list. — V Buenos Airesi bo, kak smo pisali, k leti svetovni euharistični kongres. Slobodnozidarje, naj pokažejo svoje sovraštvo proti Jezuši v Olt. Svestvi, so pozvali na iste dni kongresa svoje spravišče. A Jezuš bo zmagao, ne pa njegovi sovražniki. — Iz Anglije je priromalo 500 brezposelnih delavcov v Rim, šterim je poskrbopotne stroške kat. list „The Universe“, ki je nabrao v gornji namen nad milijon dinarov. — V Boliviji je cerkvena oblast določila, da se ustanovi eden katoličanski dnevni list i da se vpela katoličanstvo v djanji.

Povrnjenja. Na katoličansko vero je stopila v Ontariji v Canadi pred kratkim Min Margaret Bidwell, hči protestanskoga püšpeka. — V oksfordi na Angleškom je pa protestanski dühovnik Willian Force Stead postao katoličan. — K. O. Carter, predsednik „protestanskoga bratstva O. Cowley-a“ je istotak stopo v katoličansko Cerkv. Kem svetejše bo naše življenje i kem bole goreče bomo molili, tem hitrej bo edna ovčarnica i eden pastir.

Madjarska. 70 letnico obhaja znameniti madjarski pisateo Herczeg Ferenc. Rojen je od nemških starišov v Vršaci našem i se je zvao Franc Herzog. Ob toj priliki agitira madjarsko iridentistično društvo po celom sveti, da bi Madjari dobili nazaj tiste kraje, štere so zgübili, Gda je „Pešti Hirlap“, madjarski dnevni list, obhajal 1930. petdesetletnico svojega obstojao, so ravnotak agitirali Madjari po celom sveti. Izdali so knigo. „Pravico za Vogrsko“ poleg vogrskoga jezika šče v angleškom, francuzkom, nemškom i talijanskóm jeziki. V toj knigi se tožijo, koliko so zgübili po boji i kakše „pravice“ so meli vsi narodje na Vogrskom. Kniga je koštala sto i stojezere pa brezplačno je bila vnogim razdeljena. Vsaki, ki je živo pod Madjarskov, pa prečte to knigo, taki zapazi, ka so knigi tisti pisali, ki niti edne slovenske šole neso nam dovolili, ki so zaničljivo ponavlali špotice: „Büdöš Tót, Büdöš Vend, Fanjelvü Vend, Vad Rác, Bocs-koros Oláh, Tót nem ember“ itd. — Te agitacije za stare meje so milijarde požrle i nikaj ne hasnole Madjarskoj. Dnesden je najbolje zadužena država. Narod bi v pšenici mogo plačati dačo, pa je ne plača, ar država falej küpüje, kak drugi trgovci Na senji se ne dovoli živinčeta odati za peneze, nego samo za blanketo. Blanketo dobi kmet, ka je odao, država pa peneze od küpca za sebe sprejme i v odplačilo dače zračuna. Eksekucije so na dnevnóm redi. Kmet preklinja politiko, štera ga je v to nevoľo spravila. — Tak nam poročajo iz Madjarsk, ki tam živejo. Pač ne je vse med ka se za med razkriči.

Kama deré dolar? Gibanje, štero je začno Ruzvelt, predsednik združenih držav Amerike, je ne prineslo tistoga sada, šteroga je svet čakao. On je delao etak: po skladiščaj je ležalo dosta blaga, šteroga so zavolo visikih cen ne mogli odati. Ruzvelt je zapovedao, naj se blago cenej trži, ali s tem je vničo trgovce. Blago se znova zbira v küpe i leži. Toti je najšlo 2 i pol milijona brezposelnih delavcov zaslüžek, ali čaka jih ešče 11 milijonov! Ruzvelt pa je oblübo, da odpravi brezposelnost do konca toga leta. Zakaj se je R.-ovo delo ne posrečilo? Mislijo, da zato, ar so lüdske množice ne popunoma zavüpale njegovim načrtom. On je šteo pomagati sirmakom na račun bogatinov. Sirmaskejši so si nikelko opomogli, bogátci pa so zavézali svoje mošnjé i menje trošijo — tak je pá vse v stiski! Sirmaki 2 tretini tistoga ne trbe, ka fabrike napravijo, zato blago obleži, fabrika trpi zgübo, delavec pa pri plači! Ravnotak je v kmetijstvi: jako dobra letina je vzrok pa kápanji cen, kmet nema penéz itd. Vse kriči po inflaciji, té se pa Ruzvelt brani. Začno je zbirati zlat, da podpré vrednost i stalnost dolara. Ka se zgodi z americkým gospodarstvom i dolarom, pa bomo naskori videli.

Vseučilišče razpüščeno! Glasovito vseučilišče v glavnom mestí Poljske republike, Varšavi, je vlada popunoma razpüstila, vse profesore vpokojila, rektora (ravnitela) pa postavila pred sod. Zakaj vse to? V sredo, 25. oktobra je na vseučilišči prišlo do bitja z revolveri i noži med dijaki, ki so pristaši Pilsudskoga min. predsednika pa samovladara i njihovimi protivniki; eden je bio bujti, več ranjenih. Boj je trpo 2 vöri; rektor je prej kriv, da je ne pozvao pravočasno policije. Vse zóbston: mladina je vsigdar živo sprevájala tok svojega časa, ona je prinašala spremembe.

Prekosnice.

Po Ižakovci je hodo naš naglejüvač pa je ravno čüo, kda so melinčke ženske spitavale Ižakovčare, či so rejsan svojo rihto, za dvá čaja odali.

Ar je tam znamenita novica, je naš naglejüvač dele zvidavao.

Nábrao je vse punu zanimivi novic. Bár poslüšajte, ka je čüo pa vido:

V Böltinci je vido edno táblo namálano, na šteroj je napisano, ka se s čibuka v občini Beltinci več nede kadilo. Odsegamao, tak právi tábla, do se kadili Zeta cigaretlni.

V Ižakovci so zvedili, ka je prej rihtarski stolec v Böltinci malo razklobotani, pa bi se znao pod županom vküper sünoti; Ižakovčarje ne bi radi čajov dužni ostali, te pa delajo za böltinskoga rihtara novi stolec, na šterom

de se gvüšno sedelo, kakšte de človik žmeten. S tejm de te dug plačeni. Ka je od čajov bridkoga ostalo, to se šče spiye.

Edni ságajo, ka je prej stolec visiki, človik pa žmeten; da se pa čüje, ka do človeka vsi zdigavali. Prej: „Mi, ka ga nej zdignoli, kakšte je visiki, pa kakšte je žmeten, či se vsi dobro vküp zgrábimo“.

Stoček do z Ižakovec sami nesli, tan do pa Böltinčarje šli na pomoč.

Zdaj pa čüjte nekaj z Bratonec: Nemci právijo, ka so plúske pa gustuše vsefelé. Kak te Böltinčarom Zete vidijo, tak so se v Bratoncei tej cigaretlinje zamerili. Pravijo, ka se njim erjavi dim ne vidi. Nekak se njin lekaj pipa bole dopádne.

V Odranci si gučijo, ka lekaj na ajdino slána spádne. Tou pa vsi zna-

mo, ka mraz ajdini škodi.

V Črensovci si gučijo, ka se njinej vredno se iti na lücke kroplive žgát, da domáči kropliv za sakšim plotom zadosta.

Dele naglejüvač nej hodo. Pravo, ka že trüden, mi smo ga pa nej šteli mantrati.

Doktor: Vaš kašeo se mi nikak ne vidi!

— Pa nači ne vem kašlati, gospod doktor!

—:—

Prva gospa: Znaš, draga prijateljica, od mene že celo novine pišejo.

Drüga gospa: Daj, da vidim.

Prva gospa: Glej tü se čte: „Včeraj je lepo jesensko sunce privabilo na vulice staro pa mlado.

Razgled po katoličanskem sveti.

Dominikanski Misijoni. Dominikanci so dozday prek poldrügi milijon poganov povrnoli na katoličansko vero. Misijonarov majo 521, izmed teh je 314 domačinov.

Katoličanska šola v Holandiji. Po več stoletnoj borbi so katoličanci v Holandiji dosegnoli pravico za verske šole. Gde 40 roditelov zahteva versko šolo, jo država gorpostavi i tüdi zdržava. Katoličansko vseučilišče v Nimvegeni gordrži država i občina letno s 100 milijon dinari. Vučencov v katoličanskih verskih šolaj je 400 jezero. Pa katoličancov je v Holandiji samo edna tretjina, dve tretjini sta luteranskivi.

Kratki glasi.

Francuzi so organizirali katoličanske mornare i njim postavili gor več domov v raznih pristaniščaj. V tej domaj dobijo dobro čtenje, predvsem pa lejko zadostijo svojim verskim dužnostim s svetov svovedjov i prečiščavanjom. Lani je više 200 jezero mornarov iskalo rešenje svojih düš v tej domaj. — V Brüsseli v Belgiji je bilo spravišče, na šterom so razpravljali, kak bi se naj katoličanski kinematograf razširo, ka premaga protiverski kinematograf. Kinematograf se pravi igra, štera se na platni kaže v podobaj. — Šeststoletnico obhaja frančiškanski red, ka čuva sveto zemlo. — V Egipti v mesti Fayon se je najšeo najstarejši rokopis svetoga Pisma iz tretjega stoletja po Kristuši. — Po 20 letnom preganjanji vere je ta dobila popolno sloboščino na Portugalskom. V šolaj vlada zdaj katoličanski düh. — V Castel Gandolfi, letnoj palači sv. Oče se je zozidala kapela na čast Materi Božoj Čenstochovskoj, štero Polaki tak vroče častijo. Sv. Oča so bili svoj čas nuncij na Polskom, predvsem te, gda je

polska vojska premagala s pomočjov Marije Čenstochovske bolševiško rusko vojsko. Kapelo slika polski slikar Rosena. Zmago nad boljševiki naslika pod naslovom „Čüdo na Visli“. Visla je vodina na Polskom. — V Oceaniji je že blüzi 250 jezero katoličanov, čeravno je misijonarenje jako teško. Stoji iz samih otokov, ali odsredkov na morji, šterih je na jezere i šteri so večkrat eden od ovoga na stotine kilometrov oddaljeni. Pa Kristušova lübezen vse premore. 448 dühovnikov dela na tom teškom poli dühovnoga pastirstva.— 100 letnico obhaja mesto Chicago, gde je dosta naših izseljencov, ka je v njem zidana prva katoličanska cerkev. Chicago je te meo samo 120 katoličancov. Dnes jih ma milijon i 250 jezero.

Beč. V cerkvi sv. Števana je izročó papov nuncij mons. Sabilia predsedniki austrijske republike profesori Miklasi odliküvanje „najvišji Kristušov red“. Pri toj priliki se je predsednik republike z etimi zaistino krščanskimi rečmi zahvalo v cerkvi za odliküvanje: „Biti Kristušov rojak mora biti žela vsakoga krščenika. Vsaki si mora prizadevati, da to tüdi v življenji izpela pa, da po tom zravna svojo düšnovest v pitanjaj javnoga i zasebnoga življenja. To je vsaki oblübo pri krsti, pri prvom sv. obhajili i pri svetoj férmi. Da bi bio pravi Kristušov borec, sem si tüdi jaz prizadevao v vsem svojem dugom i delapunom življenji. To spovedavam odkrito i z veseljom, četüdi se zavedam svoje nepopolnosti, grešnosti i človèkih slabosti, štere naj mi odpüsti Gospod kak milostiven sodec. Nego dnes pred tem oltarom ne stojim kak zasebnik. Na svojem visikom položaji, šteroga mi je postavila Previdnost, kak voditeo države. iz srčne globočine želem, da bi se s pomočjov vseh mojih skro-

mnih sil izvedla v življenji eta načela: živeti s skladnosti z obljubami moje mladosti. Ne samo kak privatnik, nego tudi kak zvezni predsednik avstrijske republike sem obnovo pred odličnimi zastopniki države izpoved katoličanske vere. Pri podigavanji sam z poniznim srcem pozdigavao molitve k Najvišišemi, ki je tudi na oltari, razlagao njemi težave i bolečine vsega našega tak jako preskuššenoga naroda. Dobro znam, da to visoko odliküvanje ne namenjeno meni. Zavolo toga pa ta počastitev prav tak, ali pa šče bole vala deželi, šteroj po božoj previdnosti predsedüjem. Vala tudi vsem tistim, ki z menov delajo za krščansko obnovo naše lübléne domovine, a ne v zadnjoj vrsti vala vsemi katoličanskomi lüdstvi naše države, ki že jezzero let svoje zgodovine dokazüje svojo živo vero. To odliküvanje pa ne pomeni samo počastitve, nego tudi dužnost. V smisli verne službe Gospodi Kristuši Krali razmim to odliküvanje, ki mi je bilo dnes zročeno. Znam, da v tom ide za menov ves narod, štero je dnes z menov vred obnovo slovesne obljube i izpoved vere, štera sem jaz vadlúvao tü pred oltarom . . . Naj Kristuš Krao ostane z nami i naj s svojov modrostjov varje naš narod i našo lübleno domovino.“ Če bi vsi državniki tak gučali, bi bio stalen mir na sveti i gospodarska stiska bi naednok minola.

Od naših v tujini.

Lepo vküpdržanje. Gda je z kol spadno i si nogo potro Koštric Jožef iz M. Polane v Franciji, so vsi Slovani iz okolice pribežali k njemi v bolnišnico v Hospital Civil v Chatan-Salius, Mosele, i ga tolažili. Tak so prišli: Petek Ignac z M. Polane, Kelenec Franc z V. Polane, Benkovič Treza z Bodonec, Poredoš Jožef z Ižekovec, Sukič Alojz z Vidovec, Pažulič Jožef z Karlovca pa še trije Polaki z Male Polske. — Lepo je to bratstvo!

Newark. Žökš Ana so se povinoli nazaj v stari kraj v Kovačavce v gračkoj fari. (Am. Slov. Glas).

Kongres glavne Zadružne Zveze.

V Novom Sadi se je vršo te dni. Na njem je bila sklenjena resolucija, v šteroj zadrüge zahtevajo: a) naj se zniža obrestna mera; b) naj kmet dobi kredit od države ali Priviligirane agrarne banke; c) naj se dopuni zakon, od zaščite kmeta; d) naj se zniža zemlarina, ar so pridelki zemle jako zgübili ceno; e) naj se za celo državo sklène enoten zadužni zakon po pi-

tanji Zadružne Zveze; f) naj majo zadruge znova, kak so negda mele, pošne olejšave; g) naj se odpravi zakon, ki proti agrarnomi zakoni dovoljava ustanovitev agrarnih zajednic. — Zadružna Zveza ma 894 jezero domačij z 4 i pol milijonami prebivalcov pod svojim ravnanjom. — Jedino zadrüge so v stani, kak se je tudi na kongresi povdarjalo, rešiti svet iz te strašne stiske. Si v zadrugo? Zakaj eesi?

Nedela po Risalaj XXIII.

Na spomin 1900 letnice svoje križne smrti, Gospod Jezuš, po svojih svetih ranaj reši grešni svet!

Evang. sv. Mat. IX.

Vu onom vremeni, gda bi gučao Jezuš vnožini, ovo eden poglavnik je pristopo i molo ga je govoreči: Gospodne, hči moja je zdaj mrla; ali hodi i položi roko tvojo na njo i živela bode. I goristanovši Jezuš nasledüvao je njega i vučenicke njegovi. I ovo žena vu krvavom otoki bodoča dvanajset let, pristopila je odzadaj i doteknola se je krajine gvanta njegovoga. Ar je pravila vu sebi: či se doteknem samo gvanta njegovoga, zdrava bodem. Obrnovši se pa Jezuš i njo videvši, pravo je: vüpaj se hči, vera tvoja je tebe zdravo včinila. I ozdravila je žena od one vöre. I gda je prišao Jozuš vu hižo poglavnika i vido bi žveglare i vnožino smečeno, velo je: odstopite, ar je nej mrla deklüčka, nego spi. I osmijavali so se ž njega. I gda bi vö vrženo bilo lüstvo, notri je šo i prijaio je njeno roko, i gori je stanola deklüčka. I vö je razišao te glas po vsjoj tistoj zemli. — Življenje mrtvomi samo Bog more dati. Ar je pa Jezuš dao, je Bog. V Oltarskom Svestvi prebiva te Bog. Bog življenja. Če živeti ščeš düša, pohajaj ga gostokrat pri svetom prečiščavanji i živela boš.

Pošta.

Mihalič Veronika. Denis, Serves, Francija. Din. 28. sprejeli za podporo M. Lista. Naročnina za letos je popolnoma plačana pa ešče na pol leta za kleti. — Bog plačaj za vse. — **Kozar Virginie. Raulhanc. Francija.** Penez poslan v Soboto smo sprejell. Duga je še 6 Din. — **Frumen Jožef. Lallemento, Francija.** Sprejeli 72 Din. 70 p. Na koj je višek poslani, prosimo odgovora. — **Botjak M. Petanjci. Letos ne.** Svoj čas smo javili, komi smo jo odstopili, tak se spominamo.

Posestvo k odaji. Lepo posestvo, štero ma pri hiši fundüša 7 oralov, ostale zemle z travniki i šumov pa 13 oralov, v okolici Sobote se oda. Hiša s fundüšom se posebi tüdi oda, vse j- v dobrom stanji. Küpci se javite na upravi Novin v Soboti.

Gospodarstvo.

Varovalni plot proti vetri.

V ništerni krajaj, pri nas v Slavoniji i pa na Bolgarskem napravijo po 200 m duge stene iz slame, kukorišča ali pa stebel sunčnice. Te stene se največkrat vidijo od severne strani, ništerni je pa postavijo vse okoli. V takšem zavetji jako dobro prezimi zimska šalata. Poleg toga že lejko meseca januara sejamo grajšček. V meseci februari sprotoletno glavnoto šalato i rano zelje, štera vrsta dostakrat za celi mesec prebežijo sledkar sejano zelenjavo na prosto.

Kolobarjenje zelenjave.

Kolobarjenje ali menjanje zelenjave na ednom i istom mestu. Pridelavanje zelenjave v obliki kolobarjenja z dobrim uspehom si niti nemremo misliti. Edne vrste zelenjave na ednom i istom mestu vsako leto nemremo pridelavati zato, ka ta zelenjava zemli jemle samo edno vrsto moči, to je, ka jo ednostransko izkorišča. Pa če tüdi vsako leto pošteno pognojimo, ne bomo pridelili zaželjenoga. Hranilne potrebe zelenjav so ne vednake. Zelnate vrste, paprika, ugorke, tikvi, potrebüjejo friško i močno gnojeno zemlo. Korenske vrste: lük, i semenske rastline jako dobro obrodiyo v zemli, ki je v prešnjem leti pognojena. Stročnice: grajšček, graj so pa bole zadovolne s slabejšov zemlov i jako dobro uspevajo za korenskimi i lüčnimi rastlinami.

Na podlagi toga se najbole obnese za zelenjavo triletno kolobarjenje. Na té način razdelimo grede na štiri dele. Na poseben štirti deo gred pridejo: kislica, hren, spargelni, majaron. Od trej delov eden deo dobi hlevski gnoj. Najbokši je konjski, ar je topeo i se hitro razkraja. Če toga nemamo, pa kravji. Svinjski gnoj pa ne spada na zelenjadne grede, ar je najbole mrzeo. Na m² meter damo do 10 kg. gnoja. Se bomo posadili zelje, karfijolo, papriko, ugorke, tikvi i dinje. Če je drügi del gred jako püsti, potem damo na m² do 3 kg gnoja i sejamo mrkevco, petržel, zeler, lük i česnek. Na tretji del pa posejamo brezi vsakoga gnojenja grajšček, graj z mošnjicami i rane krumple.

Bolgarski gredarje so že nekaj časa opüstili kolobarjenje. Zadnja leta pa so ponovno začeli, ar so prišli do zaklüčka, ka samo z ednov vrstov zelenjave tak vničijo zemlo, ka je potrebno deset let dela, ka ta postane pali rodovitna.

Glasüjte v Novinaj!